

2019 metai paskelbti Vietovardžių metais

Atkelta iš 3 psl.

Jolanta KLIETKUTĖ

Pakutuvėnų vietovė. Pavadinimo kilmė

Pakutuvėnų [pirmoji raidė a pažymėta riestiniu kirčio ženkle] (1 kirčiuotė) (*Razmukaitė M., Vitkauskas V.* Vietovardžių kirčiavimo žodynas. Vilnius, 1994) kaimas žmonių buvo vadinamas atgailos vieta, nes „pakūta“ (lenk.) reiškia atgailą, gali būti, kad pavadinimas kilęs iš to, jog vietovė buvusi nuošali, sunkiai pravažiuojama, pelkėta, apaugusi miškais – joje gyventi buvęs vienas vargas (*Šimkienė S.* Stropų giminės istorijos albumas (*Šimkienės S.* asmeninis archyvas, rankraštis, 1995)). Žodis *pakūta* žemaitiškai

tai pat reikštų atgailą, o „Pakutuvėnai“ – semantiškai atgailos vietą. Pakutuvėnuose einant žemyn nuo kapų yra Minijos vingis (vadinama Grigalausko lanka), kur po pamaldų sekmadieniais vykdavo jaunimo gegužinės. Senais laikais ten ponai buvo įrengę pastatą, kur plakdavo prasižengusius baudžiauninkus – tokia buvusi jų pakūta. Pavadinimas kilo iš žodžių: pakūta ir kutavoti – plakti, (senosiose maldaknygėse ir Kristus buvo „kutavojamas“ – plakamas). Taip kaimo pavadinimą kildina vietiniai gyventojai, tačiau kalbinin-

kai nenori sutikti, kad Žemaitijos kaimo pavadinimas būtų galėjęs kilti iš lenkiško žodžio. Plungės mokyklos lietuvių literatūros mokytoja, kaimo pavadinimą linkusi kildinti iš žemaitiško žodžio „kūtis“ – akmuo, nes keliai tose vietose buvo labai akmenuoti.

Šio vietovardžio kilmė nėra visai aiški. Akivaizdu yra tik tai, jog negalima jo sieti su slavizmu „pakūta“ (paskutinė raidė a pažymėta dešiniuoju kirčio ženklu). Toks aiškinimas laikytinas liaudies etimologija. Šiaip jau galimos dvi kilmės hipotezės. Pakutuvėnai (pirmoji

raidė a pažymėta riestiniu kirčio ženkle) gali būti netiesiogiai susiję su netoli Vieکشnių esančiu upėvardžiu Kutuvė. Be abejo, atsirasti tiesiog iš jo kaimo vardas negalėjo, nes šie vietovardžiai yra gana toli vienas nuo kito. Tačiau iš upės vardo Kutuvė galėjo susidaryti asmens ar asmenų gyvenančių prie šios upės, pavadinimas *pakutuvėnas, *pakutuvėnai vėliau galėjęs virsti asmenvardžiu *Pakutuvėnas. Taip vadinamam žmogui atsikėlus gyventi į šias vietas ir galėjo atsirasti kaimo vardas – Pakutuvėnai. Kita vertus,

Pakutuvėnai galbūt atsirado tiesiog iš dabar nežinomo, bet seniau netoli kaimo buvusio kokios nors vietos vardo *Kutuvė ar pan. – dėl panašios vietovardžių darybos (pridedant priešdėlį ir priesagą) plg. Patatuliečiai kaimas: Tatula, Tatulė upė, Pamūšninkai kaimas: Mūša upė. Pastarajai hipotezei patvirtinti labai praverstų istorijos šaltinių duomenys, bet bent kol kas mūsų sukaupta medžiaga nepaliudija panašų vietovardžių tose vietose egzistavusių. (*Bilkis L.*, Lietuvių kalbos instituto Vardyno skyriaus asistentas, ištrauka iš laiško 1998 m. (autorės asmeninis archyvas). http://www.polia.info/Pakuta/vada_s.htm

Bus daugiau.